

חזון האיגוד ותוכנית עבודה רב שנתית

נובמבר 2010

ט י ו ט ה

כל התודות:

לדורות של ארכיונאים שפעלו ופועלים למיצוב ולקידום מקצוע הארכיונאות בישראל בעבר, לסגני, לחברי ההנהלה, לחברי האיגוד, שפועלים בהווה לקידום המקצוע, ולכל מי שהקדיש מזמנו, מחשבותיו וניסיונו בגלוי ובנסתר כדי להכין קובץ זה בהווה למען עתיד מקצועי טוב יותר.

מיכל הנקין

יו"ר האיגוד הישראלי לארכיונאות ולמידע

נובמבר 2010

תוכן העניינים:

- 3..... רקע ותאור התהליך
- 5..... מיפוי 2010
- 9..... חזון האיגוד
- 9..... תחומי הפעילות
- 9..... מימוש החזון
- 10..... השותפים המרכזיים לקידום החזון, מטרות והישגי האיגוד
- 11..... תחומי הפעילות והמטרות של האיגוד הישראלי לארכיונאות ולמידע
- 11..... א. פנים ארגוני
- חיזוק האיגוד
פיתוח ידע מקצועי
חיזוק מעמד מקצועי
- 13..... ב. חוץ ארגוני
- הגברת המודעות לארכיונים ארכיונאים וארכיונאות
מיצוב ארכיון כסוכן תרבות בקהילה
- 16..... דרך הביצוע של תחומי הפעילות
- 16..... א. פנים ארגוני
- חיזוק האיגוד
פיתוח ידע מקצועי
חיזוק מעמד מקצועי
- 24..... ב. חוץ ארגוני
- הגברת המודעות לארכיונים ארכיונאים וארכיונאות
מיצוב ארכיון כסוכן תרבות בקהילה
- 31..... סיכום
- מה צריכה הנהלת האיגוד כמובילת שינוי לעשות כדי לממש את החזון?
מה צריך חבר איגוד לעשות כדי שהחזון ימומש?
מה צריך הציבור לעשות כדי שהחזון ימומש?

רקע ותאור התהליך

ביולי 2009 נבחרה ההנהלה הנוכחית. בישיבתה הראשונה הצהירה ההנהלה כי היא מחויבת להמשיך ולפעול לאור מטרות האיגוד הרשומות בתקנון. יחד עם זאת, ההנהלה החליטה להרחיב ולהעמיק את מובנן ולהתאים את המטרות לסביבת העבודה של המאה העשרים ואחת ולהיכנס לתהליך של שינוי, באמצעות הכנת חזון, תוכנית עבודה ולוח זמנים.

ממה נבע הצורך בקידום תהליך לשינוי המלווה בייעוץ ארגוני?
כל ארגון שואף באופן מתמיד להתפתח. בתחום הארכיונאות הדבר נובע משינויים גדולים בהגדרת תפקידי הארכיונאי והציפיות ממנו, השינויים בסביבת עבודתו, הטכנולוגיות בהן עליו להשתמש ולהיות בקיא, האינטרנט, השינוי במגוון הכלים העומדים לרשותו, הדרישות ממנו, עליית מתחרים הפועלים בתחום ניהול המידע והידע, הצורך הבלתי מתפשר לחיזוק הקשר עם הציבור הרחב ועם אנשי המקצוע כדי להעלות את שביעות הרצון של הלקוחות אם בארגון ואם של האזרחים והעמקת אפשרויות הנגשת המידע האצור בארכיונים במיטב הטכנולוגיות החדשות, וההבנה כי עלינו להשלים את הידע המקצועי שלנו, לשתף בידע שצברנו אחד את השני, ושכדי שנישאר רלוונטיים עלינו לפעול לחיזוק התדמית שלנו בעיני הציבור ולחיזוק מעמדנו בכלל.

בדצמבר 2008 התקיים כנס שנתי בעכו, בכנס המשתתפים עסקו באתגרי האיגוד והתייחסו לדגם ה-SWOT, אשר יוצג בהמשך.

השלב הבא להגדרת חזון האיגוד והתוכנית הרב שנתית היה ביום הרליץ 2009 אשר בו המשתתפים התחלקו לקבוצות דיון אשר דנו בארבעה נושאים: הארכיונאי החדש, ההכשרה המקצועית, הידוק הקשר בין הארכיונאים והידוק הקשר עם הציבור, ונקבעו קהלי היעד הישירים והעקיפים של איגוד הארכיונאים: קהל היעד הראשוני הינו חברי האיגוד. קהל היעד השניוני כולל אזרחים וארגונים משלושת המגזרים אשר צורכים את שירותי הארכיון, ואשר מטרת האיגוד להעמיק את השירות הניתן להם, ואלו שאין בהם ארכיונים ומטרת האיגוד לקדם זאת.

כדי לבחון את הצרכים של כל אחד מקהלי היעד חוברו שאלונים שיועדו לקהל היעד הראשוני, כלומר לחברי האיגוד. אלו הופצו וענו עליהם כשישים חברים. השאלונים שחוברו לקהלי היעד השניוניים (לחברי ההנהלה, לארגונים משיקים כדי לזהות את צרכיהם מבחינת האיגוד, זיהוי צרכים של ארגונים עם ארכיון ושאלון משתמשים והציבור הרחב) לא הופצו בסופו של דבר בגלל סיבות טכניות.

התשובות שהתקבלו מהשאלונים, והמידע שנצבר בפעילויות השונות שתוארו לעיל, עובדו לכדי סיוטת מסמך מרכזי הקובע את חזון האיגוד ומטרותיו. הטיוטה הוגשה לחברי ההנהלה להערות. יחד עם זה בוצע מיפוי של המצב באותה נקודת זמן, מיפוי שישמש כנקודת התחלה ותמונת מצב לרווונטית ועדכניתהמאפשרת בעתיד בחינה ובקרה של כל התהליך ותוצאותיו לאורך זמן.

בסופו של תהליך תוכן תוכנית רב שנתית מגובה בלוח זמנים. החזון והתוכנית הרב שנתית יוגשו לאישור חברי האיגוד בסמינר השנתי שיתקיים בעין גב בסוף נובמבר 2010.

תאור האיגוד הישראלי לארכיונאות ולמידע

האיגוד הישראלי לארכיונאות ולמידע נוסד ב-1950 כתוצאה מהזמנה להשתתף בכינוס הראשון של ה-ICA – איגוד הארכיונים הבינלאומי, והחל את פעילותו ב-1956. האיגוד הינו עמותה ללא מטרת רווח בה חברים כ-400 ארכיונאים ומנהלי רשומות ממגוון ארכיונים: משרדי ממשלה, רשויות מקומיות, יישובים קטנים, אוניברסיטאות, מכללות, מוסדות מחקר, מוסדות בריאות, המגזר העסקי, וכמובן ארגונים העוסקים במורשת. האיגוד כולל חברים מכל הדתות: יהודים, נוצרים, מוסלמים, דרוזים.

בראש האיגוד עומד יו"ר נבחר לתקופה של 4 שנים. היו"ר פועלת באמצעות הנהלה הכוללת 11 חברים ובאמצעות ועדות: ועדה להכשרה מקצועית והשתלמות מקצועית, ועדה לאתיקה, ועדה לציד, מבנים, שימור ושיקום של חומר ארכיוני, ועדה למיחשוב הארכיונים, ועדת חברות, ועדה לקשרים בינלאומיים, וכמובן ועדת הכספים. בנוסף מתקיימות ועדות אד-הוק למשל הועדה לשינוי חוק הארכיונים או הועדה לפרסום מילון מונחים. לאיגוד יש מזכירה, גזבר ומבקר, וכל הפעילות נעשית בהתנדבות.

מטרות הארגון כפי שהן כתובות בתקנון האיגוד:

טיפול יחסי גומלין בין חברי האיגוד ותיאום פעולותיהם; חיזוק התודעה הארכיונית בציבור; חיזוק מעמדו של הארכיונאי; עידוד דיון בסוגיות מקצועיות; קידום ההכשרה המקצועית, המחקר הארכיוני, ניהול הרשומות והמידע; קיום יחסים מקצועיים עם ארגונים, עם איגודים ועם מוסדות בארץ ובעולם; וכן עם ארגונים בינלאומיים; איגוד הארכיונאים בישראל חבר במועצה הבינלאומית לארכיונאות – ICA, יצירה והקנייה של מונחים אחידים בארכיונאות בשיתוף פעולה עם האקדמיה ללשון העברית, האיגוד יממש את מטרותיו תוך שיתוף פעולה הדוק עם גנז המדינה.

לאיגוד אתר באינטרנט <http://www.archives.org.il>. האיגוד מפרסם פעם בשנה כתב עת בשם "ארכיון". ובו מאמרים בנושאים מקצועיים, תקצירים או תקצירים מתורגמים של מאמרים מרכזיים מהעיתונות העולמית.

תקציב האיגוד בנוי על הכנסות מדמי חבר ומתמיכה של משרד התרבות בפעילות להכשרה מקצועית. התקציב מאפשר את פעילות האיגוד.

לאיגוד קשרי עבודה מתמשכים עם גנז המדינה ועם שני האיגודים המקצועיים המשיקים כדי לקדם את מטרותיו: **איגוד מנהלי הארכיונים ברשויות המקומיות** כפוף למרכז השלטון המקומי ומרכז המועצות האזוריות, וחבריו כפופים מקצועית לגנז המדינה. האיגוד בשנים הקודמות קיים

כנס שנתי אך לאחרונה משתתף בכנס השנתי של האיגוד הישראלי לארכיונאות ולמידע. גם האיגוד הזה התחיל בתהליך של שינוי – הגדרת החזון והמטרות לסביבת העבודה והדרישות של המאה העשרים ואחת. **ארגון הארכיונאים בקיבוצים ובמושבים** כפוף למרכז המועצות האזוריות, לא נגבים דמי חבר, והארכיונאים של ההתיישבות נחשבים באופן אוטומטי כחברים בארגון הזה. הארגון מקיים יום עיון פעם בשנה, ופעילות על בסיס אזורי. גם הארגון הזה נמצא בתהליך של קביעת סדר היום החדש שלו.

רוב החברים בכל אחד מהאיגודים משלם דמי חבר גם לאיגוד הישראלי לארכיונאות ולמידע, וכך מקבלים מידע על הפעילויות שהוא מקיים, ושותפים בפעילות המתקיימת בו הן כמתווי דרך ומקבלי החלטות, והן כחברים. האיגוד פעיל באיגוד הארכיונים הבינלאומי ונציגו שותפים לעבודת ועדות בינלאומיות של עולם הארכיונאות (הועדה להכשרה מקצועית, הועדה של האיגודים ברשויות המקומיות, הועדה הכללית של האיגודים, הועדה של מוסדות דת והוועדה של הארכיונים של מוסדות השכלה גבוהה).

מיפוי

תהליך המיפוי יאפשר קבלת תמונת מצב רלוונטית ועדכנית של האיגוד.

א. מבנה והרכב האיגוד הישראלי לארכיונאות ולמידע:

באיגוד **חברים** כ-350 חברים. האיגוד מקבל לחברות את מי שעבד בארכיון לפחות שנתיים. מי שאינו עונה לדרישות, מוכר כעמית.

מספירת כמחצית מהחברים מסתמנת ההתפלגות הבאה:

חברים בארכיונים יישוביים: 80
חברים ברשויות מקומיות: 30 יהודיות, 5 ערביות
חברים במכללות ובאוניברסיטאות: 11
חברים בגופים ממשלתיים: 33
חברים בגופים פרטיים: 11
ארכיונים של בתי ספר: 2
ארכיונים של תנועות התיישבותיות, מפלגות, גופים ציבוריים, : 27
בתי חולים: 1
מוזיאונים: 8

ב. תחומי העיסוק המרכזים של האיגוד כיום הם:

1. הכשרה מקצועית

האיגוד הוא הגוף הפעיל בארץ בכל הקשור לפעילות המקצועית, השתלמויות ושדרוג נהלי העבודה בהתאם להתפתחות המתמדת בעולם. החברות באיגוד מאפשרת לחברים לשפר את רמת ידיעותיהם באמצעות השתתפות בסמינרים, ימי עיון, קורסים וסדנאות. האיגוד מקיים 6 ימי עיון בשנה וכנס שנתי הנמשך 3 ימים. כמו כן, האיגוד מקיים לימודי תעודה בארכיונאות

במכללות(במשך 10 השנים כ-100 תלמידים סיימו את הכשרתם במכללות) ומקדם לימודים אקדמיים באוניברסיטת בר-אילן, ואף קיבל סיוע ממשרד התרבות לקורס ברמה של תואר שני ללימודי השלמה בארכיונאות.

רוב הארכיונאים הפועלים בשטח עברו לפחות את הקורס הבסיסי ביסודות הארכיונאות. ארכיונאים בארכיונים גדולים הינם בעלי הכשרה מקצועית מעמיקה, אך רובם ותיקים, ויצאו ממעגל העבודה בשנתיים הקרובות.

2.ב העמקת שיתוף בידע ומידע בין חברי האיגוד:

בשנה האחרונה הוקמה קבוצת דיון אינטרנטית להעלאת שאלות וקבלת תשובות מארכיונאים בעלי ניסיון וידע.

<http://groups.google.co.il/group/israrchivist-?hl=iw>

3.ב העצמה מקצועית וחברתית:

האיגוד מקיים מפגשים על בסיס חברתי ולא מחייב - "קפה שישי חודשי" לדיון בנושאים מקצועיים כגון, זכויות אדם, ארכיונים והרשתות החברתיות, מדי שלושה חודשים מתקיים סיור ברחבי הארץ להיכרות מעמיקה יותר של ארכיונים.

ג. מיפוי יכולות ופוטנציאל של איגוד הארכיונאים:

המיפוי מאפשר קבלת תמונת מצב לגבי יכולות האיגוד לשם תכנון נכון וייעוד הקצאת המשאבים עבור הפעילות הצפויה, בחינת המשאבים של איגוד הארכיונאים לקיום התהליך ולמימוש תוצרי התהליך לשינוי, ומיפוי יכולות הארגון להוביל תהליך שינוי ופיתוח ארגוני.

המקורות תקציביים העומדים לרשות האיגוד הינם דמי חבר, השתתפות בימי עיון ותקצוב ע:י משרד התרבות

משאבי זמן: הפעילות באיגוד הינה בהתנדבות בלבד, והזמן מוקדש לכך מחוץ למסגרת שעות העבודה.

משאבי כ"א: מספר החברים כיום באיגוד ומספר החברים הפעילים אינם מאפשרים לממש את חזון האיגוד כפי שהוצע לעתיד ואת מטרותיו. הגדלת מספר החברים באיגוד, גיוס פעילים מתנדבים ורתימתם לקחת חלק פעיל במימוש מטרות האיגוד תאפשר מימוש שכה.

כיום חלוקת התקציב היא כזו:

הסעיף	הוצאות	הכנסות
ימי עיון	122,000	100,000
אינטרנט	6,000	
הפקת כתבי עת ומכירתם	18,000	1,000
קשרי חו"ל	11,500	
השלמה לתואר שני	20,000	
ספרות מקצועית	2,000	
פעילות עם הציבור	0	
הוצאות משרד	33,000	
דמי חבר		46,000
חסויות		2,000
מינהל התרבות		50,000

ד. **מודל ה-SWOT** – הינו אחת משיטות הניתוח הנפוצות ביותר בתחום הניתוח הארגוני המודל מתמקד בבדיקת הגורמים ובהשפעות הסביבה הפנימית והסביבה החיצונית של הארגון, ובוחן את ההשלכות של היתרונות (חוזקות) והחסרונות (חולשות) הפנימיים ואת ההזדמנויות והסיכונים החיצוניים המשפיעים על הצלחתו.

חוזקות

אירגון מקצועי יחיד בתחום עם הרבה ניסיון, ידע ומחויבות לקידום התחום, רמה מקצועית ואישית גבוהה, בעל אג'נדה ממוקדת, קשרים בינלאומיים ענפים, השקה לגופים ואישים בתחומים קרובים אשר הינם בעלי השפעה, כושר ארגוני טוב, ידע מקצועי בלעדי, ארכיונאים מבצעים את עבודתם בלהט ובתחושת שליחות, במסירות ובאחריות.

חולשות

תדמית ציבורית כלפי המקצוע והארכיונאי נמוכה, הערכה עצמית נמוכה, גרעין פעילים מצומצם, חוסר פעילות כאיגוד מקצועי, תקציב מצומצם לפעילות האיגוד, מספר נמוך של הארכיונים המוסדיים הציבוריים הגדולים בפעילות האיגוד, אין תגמול חומרי לפעילות, חוסר באדמיניסטרטור קבוע במשרה מלאה.

הזדמנויות

ענף בצמיחה בתחום המתפתח של הידע, רלבנטיות הולכת וגדלה לכל תחום עניין ופעילות בחברה ובמשק, איגום משאבים על ידי יצירת שותפויות עם גופים שונים ופעילויות משיקות, גיוס אנשים חדשים למקצוע עקב שינוי תדמיתו, זמינות הכלים באינטרנט המאפשרים את חיזוק הקשר בין חברי האיגוד למרות המרחק הגיאוגרפי ביניהם, השימוש באינטרנט כדי לאתר מידע מקצועי

איומים

משבר תקציבי בשלטון המקומי ובגופים אחרים, הפרטות במשק ובתנועות ההתיישבותיות, סכנה שהמשבר הכלכלי בעולם – יפגע גם בנו, התפתחות כלי ידע אחרים, פעילויות חובבניות בתחום, העדר תקן לארכיונאי בארגון (אין הגדרת תקנים ושכר לפי תפקיד והשכלה), התיישנות ואי-אכיפה של חוק הארכיונים, העדר לימודים אקדמיים, רמת סטודנטים במכללות אינה אחידה ולעיתים נמוכה ולא יוקרתית, העדר מוטיבציה להכשרה מקצועית בכלל ולאקדמית בפרט, העדר דור מקצועי חדש, העדר מחקר ופיתוח, אי-רלוונטיות או חוסר ידיעה על קיום האגוד כגוף מקצועי בקרב הארגונים, גופים, יזמים המבקשים להקים פרויקטים בתחום המורשת ברמה לאומית.

ה. מיפוי "מתחרים" / שותפים פוטנציאליים :

עלינו להבין שאנחנו לא פועלים בחלל ריק. ישנם מתחרים, ארגונים או יחידים, המקיימים פעילות מקבילה במטרתה ואופייה לאיגוד הארכיונאים: עלינו לקיים איתם פעילות משותפת אבל גם תחרות בונה. תחרות שמעוררת יצרים, מציתה את הדימיון ונותנת לנו מוטיבציה.

ה.1 מתחרים בתחום המורשת: ספרנים, היסטוריונים, מוזיאונים, מועצה לשימור אתרים, אספנים, מתעדים בע"פ, אגודות היסטוריות, גניאלוגים, עובדי בתחום התרבות כגון מתנסים. גופים העוסקים בחינוך,

ה.2 מתחרים בתחום המקצועי: מיחשוב ומערכות מידע, מגנזות פרטיות,

חזון

האיגוד הישראלי לארכיונאות ולמידע הינו איגוד חזק,
משפיע, רלוונטי, מתקדם וחדשני
הפועל לקידום הארכיונאות במדינת ישראל מתוך אחריות לשמירת
אוצרות המדינה התייעודיים ולהצלחתם,
למען הציבור הרחב ולמען הדורות הבאים.

תחומי הפעילות של האיגוד הישראלי לארכיונאות ולמידע

פנים ארגוני :

- חיזוק האיגוד
- פיתוח הידע המקצועי של חבריו העוסקים בארכיונאות, העצמתו וניהולו
- חיזוק המעמד המקצועי של העובדים בארכיון וקביעת תנאי עבודה של מנהלי הרשומות והארכיונאים;

חוץ ארגוני :

- הגברת המודעות הציבורית לחשיבות הארכיונים, לארכיונאות ולארכיונאים
- מיצוב הארכיון כסוכן תרבות בקהילה;

מימוש החזון

האיגוד יפעל לחקיקה שתאפשר את השגת המטרות, ולאיתור משאבים ואיגומם למימוש היעדים

השותפים המרכזיים לקידום חזון, מטרות והישגי איגוד הארכיונאים

- גנזך המדינה ;
- משרדי ממשלה: משרד ראש הממשלה (פרויקט תמ"ר); משרד הפנים; משרד החינוך; משרד התרבות
- מוסדות מורשת (ספרייה לאומית; מוזיאונים, מועצה לשימור אתרים, איגוד המשמרים והמשקמים, הפורום לשימור המורשת האודיוויזואלית, ספריות)
- אוניברסיטאות, בתי ספר ומוסדות חינוך
- ההסתדרות החדשה (האיגוד המקצועי), מעסיקים של ארכיונאים
- מוסדות וארגונים ציבוריים, פרטיים ומהגזר השלישי
- חוקרים, גניאלוגים הציבור הרחב
- סוכני תרבות והתקשורת
- קרנות וארגונים פילנתרופיים (יד הנדיב);

תחומי הפעילות והמטרות של האיגוד הישראלי לארכיונאות ולמידע

א. פנים ארגוני:

1.א חיזוק האיגוד :

העולם בו אנו חיים ופועלים הוא עולם משתנה אשר האינפורמציה מהווה בו משאב, תוצר וציר מרכזי להתפתחות. במציאות הזו המוסדות המטפלים במידע – אצירתו, שימורו והנגשתו – עלו מדרגה וקיבלו הגדרה חדשה המבטאת את האתגרים הניצבים בפניהם ואת ציפיות הציבור מהם בהתאם: הם מכונים עתה מוסדות מורשת תרבות. על הקהילה הארכיונאית בישראל, כאחת מאבני הפינה של חברת המידע, למנף שעת חסד זו כדי לבסס איגוד מקצועי מלוכד ורחב, מעודכן ומשפיע, בעל פרופיל חדשני ויצירתי, המסוגל להוות מוקד משיכה להתמחות לבניית קריירה מקצועית, לגיוס משאבים, לייזום תרבותי וחינוכי ולאבן שואבת לפניות הציבור.

המטרות:

חיזוק האיגוד;

איגוד פעיל ויוזם המייצג את חבריו הארכיונאים;

איגוד חזק המשתף פעולה להשגת מטרותיו באמצעות חבריו עם ארגונים ממשלתיים, קובעי מדיניות, והציבור הרחב;

איגוד חזק הפועל להעמדת הכלים הנחוצים לארכיונאי לביצוע עבודתו בצורה מעולה;

איגוד הפועל להשגת המשאבים הנדרשים להשגת מטרותיו;

איגוד חזק הפועל למען הגברת המודעות לחשיבות הארכיון, הארכיונאי ולמקצוע הארכיונאות;

כל זאת בערכים של אחריות כלפי המקצוע והעובדים בו, שיתופיות, סובלנות, כבוד, ואמינות

2.א פיתוח הידע המקצועי של חבריו העוסקים בארכיונאות, העצמתו וניהולו

תוכנית מובנית של הכשרה והדרכה – מקצועית, אקדמית ונמשכת – היא המפתח לגיבוש זהותו המקצועית, רענון יכולותיו וחיזוק מעמדו הארגוני והציבורי של הארכיונאי במאה העשרים ואחת. ההתפתחות המקצועית היא הבסיס להתמודדות עם הסביבה הדינאמית של חברת המידע ואתגריה הצצים חדשות לבקרים. (שינויים טכנולוגיים, פנים ארגוניים, חוץ ארגוניים-חברתיים, כלכליים תרבותיים וגלובליים).

מערכת הכשרה מקצועית ואקדמית המקושרת בהתאמה לסולם שכר הולם, תמשוך כוח אדם חדש למקצוע ותיצור תמריץ לשדרוג היכולת המקצועית, לחיזוק קהילת הארכיונאים ולשיפור השירות לציבור הנגזרים מכך. על כן יש לבחון, לעדכן ולהתאים את מרכיבי המקצוע לדרישות

המשתנות, לחייב את הארכיונאי או המטפל בחומר ארכיוני לרכוש את הכלים והידע הנחוצים לו לביצוע עבודתו ולמיצובו בליבת העשייה בארגון ובקהילה.

מטרות:

- יצירת תשתית לפיתוח המקצועי של העוסקים בתחומי מקצוע הארכיונאות כך שכל אלו העוסקים בארכיונאות יהיו בעלי הכשרה מתאימה, ידע מקצועי וניסיון בעבודה;
- קביעת סטנדרטים לעבודה, מרכיבי המקצוע ופרופיל המקצוע הכוללים את מגוון תחומי הארכיונאות וניהול הרשומות, ובכך לבדל את המקצוע ממקצועות משיקים, ולהתאים אותו להתרחשות המקצועית בעולם;
- תכנון מדרג של רמה מקצועית של ארכיונאים מן הרמה הבסיסית ועד הרמה האקדמית המותאמת לכל אחד מתחומי הארכיונאות ומקנה תעודה בהתאם, אשר רמתה מוכרת למעסיקים;
- התוויה וניהול של מערך ההכשרה המקצועית מובנה ומותאם לדרישות פרופיל המקצוע
- הסמכה והתעדה – (אקרדיטציה וסרטיפיקציה):
- הקמת מערך השתלמויות
- שיתוף בידע: הפקת פרסומים מקצועיים, עידוד שיח מקצועי ושיתוף בידע, ליווי מקצועי וחניכה

3. חיזוק המעמד המקצועי של העובדים בארכיון וקביעת תנאי עבודה של מנהלי הרשומות והארכיונאים

ניהול רשומות (גם קונבנציונליות וגם אלקטרוניות) החל מן השלבים הראשונים להיווצרותם, כולל הערכה, שמירה, איסוף ותיעוד היסטורי, תיאור והעמדה לרשות הציבור, הפכו זה מכבר למרכיב קריטי עבור התנהלותם הסדירה של גופים, מוסדות, חברות וקהילות. הארכיונאים ומנהלי הרשומות הם אנשי המקצוע הבלעדיים המוסמכים והרלבנטיים לטיפול האחראי הנדרש בחומרים אלו.

יש להטמיע את ההכרה הזו אצל המעסיקים ומקבלי החלטות מכל המגזרים ולבסס את מעמדם המקצועי ותנאי העבודה של הארכיונאי ומנהל הרשומות, כמו גם את ההכשרה והמיומנויות המקצועיות הנדרשות מהם בהתאם. יש לפעול לחקיקה המחייבת תקנים למנהלי רשומות ולארכיונאים מוסמכים בכל משרד ממשלתי וגוף ציבורי, בהתאמה, דבר שיגביר את אפשרויות התעסוקה וכוח המשיכה של המקצוע.

המטרות:

- לעודד הקמה של ארכיון מקצועי בכל הרמות הארגוניות: המגזר הציבורי, המגזר העסקי, המגזר השלישי;
- קביעת תקנים במסגרת החוק לארכיונאים הפועלים בגופים ממשלתיים וציבוריים ובשלטון המקומי
- פיתוח מדרג מקצועי הבא לביטוי במדרגות שכר הולמות ומוכרות על ידי המעסיקים ובעיקר על ידי נציבות שרות המדינה והרשויות המקומיות;
- תקנון הארכיון וסביבת העבודה של הארכיונאי ותקצובם;

ב. חוץ ארגוני

1.ב הגברת מודעות לארכיונים, לארכיונאות ולארכיונאים:

חברת המידע מתאפיינת בייצור הולך וגדל של אינפורמציה ובהתמודדות מתמדת עם אתגרי אכסון, שימור והנגשה של תוצריה. על רקע מציאות זו ניתן וצריך להגביר את המודעות לארכיון כגוף המקצועי הפועל לאצירת ידע ומידע לשימורו, להנגשת אוצרות התרבות והרוח של המדינה והקהילה ולחשיפת המשאבים ההיסטוריים המכוננים את הזיכרון והמורשת הקולקטיבית של החברה הרב תרבותית בישראל.

כדי שארכיונאי יוכל לממש את המוטל עליו, יש לחזק את תדמיתו בעיני הממשל, מקבלי ההחלטות, התקשורת הכתובה והאלקטרונית, המעסיקים, ראשי הרשויות המקומיות, הגופים הציבוריים, המגזר השלישי, העסקי והציבור הרחב, כאיש מקצוע מוכר המתעד ומשמר את המורשת של החברה בישראל במישור המקומי והלאומי, והשומר על העדויות לפעילות העסקית והכלכלית של הארגונים והחברות:

המטרות:

- מקבלי ההחלטות מבינים את חשיבות של מקצוע הארכיונאות, הארכיונים והארכיונאים לארגון, לחברה, לשימור המורשת והתרבות, ולמחקר, מקימים ארכיונים בכל מקום וארגון, נעזרים בו ונותנים לו את המשאבים הנחוצים לביצוע משימותיו.
- הציבור מודע לארכיונים ולערכם, ונעזר בס. קיימת מודעות רבה לערך הציבורי והקהילתי של הארכיונים כחלק ממערך מידע ומורשת רחב יותר (תיעוד בעל פה, גניאלוגיה, מוזיאונים וכד')
- קיימת מודעות רבה לחשיבות השמירה והשימור של החומר ארכיוני
- מקצוע הארכיונאות ממוצב ומוכר כמקצוע אקדמי, מבוקש ואטרקטיבי, מוביל ונחשק, בעל חשיבות עליונה בתחום המינהל והמורשת.

2.ב מיצוב הארכיון כסוכן תרבות בקהילה המקיים פעילות לימודית חברתית ותרבותית

במישור הקהילתי תיתרם הגברת המודעות לארכיון והארכיונאים מהשינוי בתפקידו המסורתי של הארכיון כסוכן זיכרון של הקהילה (פסיבי) והפיכתו לסוכן תרבות בקהילה (אקטיבי) תוך מעורבות במתרחש, הפגנת יכולת לספק את צרכי הציבור ויזום מענים רלבנטיים לצרכים המשתנים של הקהילה.

העמדת משאבי הארכיון לשירות הקהילה וגופיה השונים, חשיפתם באמצעות השימוש בטכנולוגיות מתקדמות, כלי מדיה חברתית ויחסי ציבור זמינים, עשויים להפוך את הארכיון לברירת המחדל של פעילי הציבור, החינוך והתרבות בקהילה.

מתוך כוונה להעביר את המידע עצמו, את החוויה של החיפוש והגילוי, החוויה של המורשת, וכן הגדלת מספר המבקרים בארכיונים והמשתמשים במידע האצור בו, הארכיון ישתלב בפעילות חברתית תרבותית של הקהילה ויזום פעילות:

המטרות:

בנית תשתית שתאפשר לכל ארכיון לפעול בקהילה:

- הובלת פרויקטים לאומיים ומקומיים בתחום המורשת וביצוע אירועים הקשורים לזיכרון הקולקטיבי באמצעות שיתופי פעולה עם הגופים המשיקים להם (המנויים לעיל);
- הקמת תשתית לשיפור הנגישות למידע האצור בארכיונים והפצתו;
- עידוד מערכת החינוך להשתמש בחומרי ארכיון בפעילות החינוכית;
- עידוד המחקר המתבסס על חומרי הארכיון;
- ייזום פעילויות להידברות בין אנשים, חברות ותרבויות;
- סיוע באיתור מידע מתוך המקורות הארכיוניים;

דרך הביצוע של תחומי הפעילות שהוגדרו

ג. פנים ארגוני:

1.א. חיזוק האיגוד :

הקהילה הארכיונאית בישראל, כאחת מאבני הפינה של חברת המידע, פועלת לביסוס איגוד מקצועי מלוכד ורחב, מעודכן ומשפיע, בעל פרופיל חדשני ויצירתי, המממש את כל מטרותיו: להוות מוקד משיכה להתמחות לבניית קריירה מקצועית, לגיוס משאבים, לייזום תרבותי וחינוכי, לייצוג הארכיונים, הארכיונאים והארכיונאות בישראל ולהיות ולאבן שואבת לפניית הציבור, כל זאת בערכים של אחריות כלפי המקצוע והעובדים בו, שיתופיות, סובלנות, כבוד, ואמינות. האיגוד הישראלי לארכיונאות ולמידע הינו אירגון מקצועי יחיד בתחום עם הרבה ניסיון, ידע ומחויבות לקידום התחום, רמה מקצועית ואישית גבוהה, בעל אג'נדה ממוקדת, קשרים בינלאומיים ענפים, השקה לגופים ואישים בתחומים קרובים אשר הינם בעלי השפעה ונחוש לקדם את מטרותיו.

איגוד גדול וחזק:

האיגוד יפעל להוביל ולהנהיג את הארכיונים והארכיונאים לקידום, יישום ומימוש חזונם ומטרותיהם, ולקידום המטרות המשותפות שלהם באמצעות הקמת מבנה ארגוני הכולל הנהלה פעילה, וועדות וקבוצות משימה הפועלות לקידום ומימוש המטרות. האיגוד יאגד בתוכו את כל הגופים והאנשים העוסקים בארכיונאות וישתפם כחברים פעילים התורמים להצלחתו והנתרמים מפעילותו לקידום הארכיונאות במדינת ישראל. ולתקנון הארכיונאי בכך שיפעל לשינוי החוק כדי שבכל משרד ממשלתי וגוף ציבורי, רשות מקומית, יהיה תקן לארכיונאי בעל תואר שני אקדמי, יהיה תקן למנהל רשומות, הבקיא בניחול רשומות אלקטרוניות.

האיגוד יפעל להגדלת מספר הארכיונים והארכיונאים בישראל בכלל, בגופי ממשל, בארגונים ציבוריים, במגזר העסקי בגופים עסקיים שלקחו חלק במורשת התרבותית של ישראל, מוסדות בריאות, ובתחומים רבים נוספים. כמו כן, יגייסו את אלו העובדים בארכיונים גדולים וקטנים אך עדיין אינם חברים באיגוד. ויעודד אנשים בתחומים מובילים ומעצבי מדיניות תרבות וחברה לשמור את החומר המעיד על פעילותם.

איגוד פעיל ויזם המייצג את חבריו הארכיונאים:

האיגוד יפעל לייצג את הארכיונאים בכל תחומי הפעילות של הארכיונים בארץ מול ועם גופים חיצוניים, וישמש לחבריו כתובת להעלאת בעיות ולפתרון בתחום המקצועי, הפרסונאלי, והארגוני, יפעל לחזוק הקשר בין חבריו ולהגביר את הלכידות המקצועית יפעל למען הארכיונאים ולמען קידום המקצוע ולהתאמתו באופן מתמיד ומתמשך לעולם של סביבת עבודה משתנה וצרכים משתנים, יפעל לתקן את מקצוע הארכיונאות; יפעל לעיבוי וחיזוק שכבה של דור מקצועי חדש, המשתלב באיגוד ופועל לקידומו;

איגוד חזק המשתף פעולה להשגת מטרותיו באמצעות חבריו עם ארגונים ממשלתיים, קובעי מדיניות, והציבור הרחב:

פועל בשיתוף פעולה עם גנזך המדינה ושלושת איגודי הארכיונאים בארץ לקידום ומימוש המטרות המשותפות;

משתף פעולה ומחליף ידע ארגוני עם גופים חיצוניים, עם גופי מורשת, עם ארכיונאים וארכיונים בחו"ל;

משתף פעולה עם אגודות לזכויות האזרח ולחופש המידע כארגון הפועל ללא משוא פנים;

מחזק את הקשר עם התקשורת ומובילי דעת קהל להפצת המסרים שלו;

משתף פעולה עם מנמ"רים ושכבת מקצועות הידע בשוק הנדרשים פעמים רבות לתת פתרונות בנייהול רשומות ;

חבריו משתתפים ומרצים בקורסים ובכנסים מקצועיים המתקיימים על ידי מקצועות משיקים : טלדן, ספריות, מוזיאונים, קהילות ידע ומידע, שימור אתרים ;

האיגוד מעודד שיתופי פעולה בין ארכיונים הממוקמים באותו אזור לשיתוף במידע וידע וליצירת פעילות משותפת;

איגוד חזק הפועל להעמדת הכלים הנחוצים לארכיונאי לביצוע עבודתו בצורה מעולה:

דואג למעמדו המקצועי וליכולותיו המקצועיות, מכין ומפיץ חומר מקצועי, סטנדרטים, נהלים וטפסים, מעודד קשר בין החברים, מקדם את עולם הארכיונאות ומתאים אותו לשינויים הטכנולוגיים בסביבה, ומכשיר את השטח לפעילותו בקרב הקהילה. (ראה בהמשך)

איגוד הפועל להשגת המשאבים הנדרשים להשגת מטרותיו:

שינוי בחוק: בנושא הגדרת הגופים המחויבים להקים ארכיונים, מעמד הארכיונאי, הטלת אחריות לביסוס הארכיונים בהם, והגדרת החומרים בעלי ערך היסטורי ותרבותי שהופכים להיות אוצרות המדינה ברבות הימים

השגת תקציבים: פעילות עם משרדי הממשלה ומרכז השלטון המקומי לאיגום משאבים להקמת ארכיונים והפעלתם על פי נורמות מקצועיות ולמימוש המטרות.

הקמת קבוצות משימה לסיוע בהשגת יעדי האיגוד כמו הקמת לובי של אנשי ממשל, חברי כנסת, אנשי תקשורת וידוענים, הקמת חוג ידידי הארכיונים, קבוצות חוקרים, ועוד

א.2 פיתוח הידע המקצועי של חבריו העוסקים בארכיונאות, העצמתו וניהולו

האיגוד פועל לקידום רמתם המקצועית של הארכיונאים בישראל ולעדכון תוכניות הלימודים של המקצוע ולהתאמת הידע של הארכיונאי הישראלי לרמה של המאה ה-21. על ידי יצירת תשתית לפיתוח המקצועי של העוסקים בתחומי מקצוע הארכיונאות והטמעת סטנדרטים לעבודה כך שכל אלו העוסקים בארכיונאות יהיו בעלי הכשרה מתאימה, ידע מקצועי וניסיון בעבודה, ויבצעו את עבודתם בהתאם לנדרש ברמה מקצועית מעולה.

לשם כך, יוגדר פרופיל המקצוע, יזוהו מרכיבי הליבה של המקצוע אשר יילמדו בהתאם לתפקיד ולסוגי התמחויות ויקבעו תוכניות לימודים ומערך התעדה והסמכה ברור וידוע. מסלול ההכשרה וההשתלמויות יהיה מוכר וידוע לכל, וכך גם תנאי הסף לקבלת תעודה ומה מקנה כל אחת מהתעודות. לכל קורס ינתן הסילבוס, ויהיה ברור איזה ידע הוא מקנה. האיגוד, המכללות והאוניברסיטאות יעדכנו את התכנים בקורסים הנלמדים בהתאם לצורך. אנשי מקצוע ומעסיקים יידעו במגוון העבודות והתחומים בניהול רשומות ובארכיונאות, וכן בדרישה לידע מקצועי הנדרש לכל אחת מהרמות והתחומים של המקצוע.

בידי האיגוד תהיה רשימה של ארכיונאים בעלי תעודות מקצועיות. ומעסיקים יוכלו לאתר עובדים מרשימה זו.

האיגוד יכין המלצות להתאמת רמת הידע לסוג הארכיון וגודלו.

כדי להרחיב את מעגל העוסקים בניהול רשומות ובארכיונאות, בנוסף להכשרה מקצועית של אלו שכבר עוסקים בניהול רשומות ובארכיונאות, האיגוד יפעל לעודד אנשים העובדים בגופים ארגוניים (רשויות מקומיות) לעבור הכשרה מקצועית בניהול רשומות ומידע, ולאיתור אנשים מחפשי דרך מקצועית בעלי כישורים מתאימים, ועידודם לרכוש את מקצוע הארכיונאות (אלו שטרם למדו) או לעשות הסבה לניהול רשומות וארכיונאות (תלמידי היסטוריה, גיאוגרפיה, מדעי המחשב, טכנולוגיות המידע ולימודי המידע, וכיו"ב).

א.1.2. הכשרה מקצועית: הקניית ידע תיאורטי ומעשי ברמות השונות: קורסים יסודיים, לימודים לתעודה, לימודים לתואר אקדמי ראשון, שני ושלישי

קורס "יסודות הארכיונאות: ניהול רשומות, מגנזה וארכיון

קורס יסודות הארכיונאות א' – הכולל את עקרונות המקצוע ומונחים בסיסיים ולימוד כל תחומי המקצוע על קצה המזלג. התלמיד יחוייב בהגשת פרויקט סיום. בסיום הקורס תוענק תעודה – "עוזר ארכיון"*

קורס יסודות ארכיונאות ב' – העשרה לאלו שעובדים בשטח

לימודי תעודה "ארכיונאי מורשה" במכללות –

כיום מתקיימים לימודי תעודה בשתי מכללות: דוד ילין בירושלים, ובית-ברל בכפר סבא. תוכניות הלימודים ייבחנו מחדש. התוכנית תיבחן ותיקבע בשיתוף פעולה עם המכללות: הגדרת התכנים המקצועיים ורמת הלימוד, עדכון מנומק של תוכנית הלימודים הקיימת, אחת לתקופה, והתאמתה להתקדמות והשינוי המקצועי שחל בעולם. המרצים יחויבו להתאים את חומר הלימוד ורמתו בהתאם להנחיות.

- דרישות סף : על פי דרישות המכללה
- תלמיד שסיים את לימודיו במכללת בית ברל יקבל תעודה של "ארכיונאי מורשה"*
- ייבנה מדרג של ציונים המזכה בתעודה על פי הנוהל של המכללה. (זכאי לתעודה ושאינו זכאי)
- תלמיד שסיים חובות שמיעה בלבד יקרא "עובד ארכיון"*

*** הערה: מדרג התעודה חשוב כדי לבדל בין רמות ההכשרה המקצועית**

הכשרה מקצועית בתחום ניהול רשומות מסורתיות ואלקטרוניות

יוכן קורס בנושא ניהול רשומות מסורתיות ואלקטרוניות שיכשיר את המשתלמים לעבודה בארגונים, אשר ניהול הרשומות הינו תחום חשוב להתנהלותם. הקורס יוכן בשיתוף עם איגוד המנמ"רים ברשויות המקומיות, ועם בעלי ידע נוספים בתחום.

השלמה לתואר ראשון לאחר קבלת תעודת ארכיונאי מורשה

האיגוד יפעל להכנת מסלול להשלמה לתואר ראשון אשר תעודת ארכיונאי מורשה תהווה חלק מהתואר.

תואר ראשון בלימודי מידע בהתמחות בארכיונאות (לאילו שלא למדו כלל ארכיונאות – בתחילת דרכם)

האיגוד יפעל לפתיחת מסלול בהתמחות עם ארכיונאות או שילוב בלימודי המידע לתואר ראשון באחת האוניברסיטאות בארץ. האיגוד יעודד את חבריו להשתלב בלימודים באוניברסיטת בר-אילן כחלק מהמסלול לאקדמיזציה של המקצוע.

תואר שני/ שלישי בלימודי מידע בהתמחות בארכיונאות (כיום במחלקה ללימודי מידע באוניברסיטת בר-אילן)

האיגוד יפעל לפתיחת מסלול לימודים לתואר שני ושלישי בארכיונאות, באוניברסיטת בר-אילן במחלקה ללימודי המידע, אשר מהווים את התשתית לפיתוח לקידום מקצועי, הוראתי ומחקרי. (כיום קיים קורס ברמה של תואר שני) יוקם צוות לאיתור תלמידים ולאיתור המשאבים למימון הלימודים.

הסמכה והתעדה:

ישנן מדינות אשר בנוסף לתעודה המקצועית, ניתן לקבל בהן תעודות המעידות על ניסיון מקצועי, התעדכנות מתמדת בתכני המקצוע, יכולות לפתור בעיות מקצועיות, ניהול, ואף מעורבות בתוכניות חינוכיות וחברתיות באמצעות חומרי ארכיון. תעודה שכזו יש לחדש כל 5 שנים, והיא מבוטלת אם לא עובדים במקצוע במשך תקופה קצובה, או מוכיחים התקדמות מקצועית. לשם כך יקבע יקבעו השיטה להתעדה והסמכה והגוף המוסמך לתת התעדה.

א.2.2. השתלמות מקצועית שוטפת :

תוכנית שנתית: האיגוד יפעל להקמת מערך שנתי ורב שנתי של קורסים, ימי עיון, סדנאות, כנסים וסמינרים להעשרה בתחומים המקצועיים ובתחומים המשיקים למקצוע, להטמעת החידושים ולחיזוק הפן המעשי, יעודד השתלבות בקורסים וכנסים המתקיימים בחו"ל, לימודים מקוונים מאוניברסיטאות בחו"ל, ויזמין מרצים מומחים בתחומם מחו"ל.

השתלמות אזורית: יפותח מערך השתלמויות אזוריות שייתן מענה עיוני ומעשי לסוגיות מקצועיות.

אנגלית מקצועית: כדי לעודד ארכונאים לקרוא חומר מקצועי שנכתב בעולם, האיגוד יפעל לחיזוק יכולת הקריאה והדיבור באנגלית מקצועית

קריאה מונחית: כדי לעורר דיון בסוגיות מקצועיות, יתקיימו מפגשים לקריאה מונחית במאמרים מקצועיים

א.2.3 הכנת כלים לעבודה ולהפצת מידע ושיתוף בידע מקצועי - :

פרסומים מקצועיים

גיבוש מסמכים Best practice במגוון תחומי המקצוע שישמשו ככלי עבודה - כתיבה, תרגום, פרסום והטמעה תוך התעדכנות בחידושי המקצוע ומידע על הנעשה בתחום המקצועי בארץ ובעולם (גם הכנת מסמך דרישות לתוכנת מחשב);

יצירה והקנייה של מונחים אחידים בארכיונאות בשיתוף פעולה עם האקדמיה ללשון העברית; הטמעת סטנדרטים בינלאומיים לעבודה בארכיון: סטנדרטים לניהול ארכיון, לתיאור חומר ארכיוני, מוסדות ארכיוניים ואנשים;

פרסום חומר מקצועי וידע מקצועי הנובע מנסיונם של הותיקים; בניית ערכת קורסים באינטרנט (ביוטיוב וכד') כגון צילום הרצאות בימי עיון, צילום מבויים של תחומי המקצוע, מערכי שיעור מארכיונאים מומחים בתחומם, העלאת פודקסטינג מקצועיים (תוכניות קוליות מוקלטות);

פרסומי מאמרים שנכתבו על ידי חברי האיגוד

מידעון – דפי מידע המסכמים את הפעילות במשך השנה ואת תוכנית העבודה לשנה הבאה ארכיון – האיגוד ישאף כתב העת יופץ פעם בשנה בשיתוף עם גנזך המדינה, ויתמקד בנושא אחד אשר ישמש כחומר למידה.

פרסום מאמרים חשובים בכתבי עת מוכרים גם של מקצועות משיקים ושל בעלי הכרה אקדמית

הכנת חומרים שימשו כבסיס להדרכת קהלי יעד:

לבנות מערכי הדרכה מובנים ואחידים, אשר ארכיונאים יוכלו להיעזר בהם בעת מתן הדרכה לקבוצות ייחודיות: מחלקות הרשות (מזכירות, מנהלי מחלקות), סטודנטים מאוניברסיטה קרובה, וכד'.

שיפור האתר

4.2.א. מחקר ופיתוח: עידוד המחקר על ההיבטים השונים של המקצוע להטמעת המסקנות למען פיתוחו העתידי (בעקבות פיתוח המסלול לתואר שני ושלישי)

5.2.א. עדכון בפעילות: פרסום הפעילות השנתית ופעילות מקצועית בעולם באמצעות אתר האיגוד וטכנולוגיות חדשות RSS

6.2.א. למידה ארגונית - בניית קהילת ידע (החלפת ושיתוף ידע בין אנשי המקצוע ולימוד מניסיונם של עמיתים)

הארכיונאים הפזורים ברחבי הארץ אוצרים ידע סמוי וגלוי בכל תחומי המקצוע. באמצעות חיזוק והידוק הקשרים בין הארכיונאים שיאפשרו שיתוף במידע וידע תתקבל תוצאה הגדולה מסך מרכיביה. זאת באמצעות למידת עמיתים, שיתוף בידע והחלפת מידע מקצועי ודעות בין החברים ועם מומחים, ניהול דיונים מקצועיים, ליבון סוגיות בכל תחומי המקצוע, גם באמצעות קריאה מונחית, למידה מניסיונם של ארכיונאים אחרים באמצעות ביקורים בארכיונים וחיזוק הקשר בין החברים בעיקר באמצעות האינטרנט: פורומים, בלוגים, קבוצות דיון.

דרך נוספת היא שימור **ידע פורשים** – **שימור הותיקים** בשירות המערכת: מידי שנה יוצאים לגמלאות ארכיונאים מוכשרים, מקצועיים ובעלי ניסיון. כיום הארגונים מכירים בעובדה כי כדי להעצים את תוצאות פעילותם יש לשמר ידע פורשים ולהשאיר אותם קרובים למערכת. על כן, גם האיגוד שואף לשמר את ידע הפורשים לגמלאות ופועל לכך שישולבו בפעילויותיו.

האיגוד יפעל ליצירת מנגנון חונכות ויעוץ מקצועי לארכיונאים חדשים, צעירים במקצוע וחסרי ניסיון מקצועי לחיזוק הידע המקצועי שלהם. הוותיקים יועסקו כמתנדבים או בחלקיות משרה כזוותי ליווי של הארכיונאים בארץ, לארגונים ולמוסדות, לארכיונאים בהקמה, לארכיונאים קטנים וארכיונאים בהם העובדים זקוקים לעזרה, או אף באמצעות מתן מענה גם באתר האיגוד על שאלות מקצועיות. הם יוזמנו להרצות במסגרות ההכשרה לארכיונאים חדשים והשתלמויות לארכיונאים ותיקים, ויבקרו בארכיונים הזקוקים ליעוץ מקצועי.

בנוסף, האיגוד יעודד את הותיקים לפרסם את הידע המצטבר: הוותיקים יעסקו בכתיבת מאמרים מקצועיים בעלוני האיגוד ובכתבי עת בארץ ובחול ויסייעו בתרגום מאמרים מקצועיים ובעיקר יכתבו על תחומי הידע הייחודיים שלהם ועל שיטות עבודה שאימצו, והעשייה שלהם בעבר מבחינת שימור ידע פורשים.

האיגוד יעודד את חבריו הותיקים להשתתף בפעילויותיו כשותפים פעילים, ויבקש אותם לקבל משימות ולמלא תפקידים במישור הציבורי (בייחוד בפעילות אשר ארכיונאים אשר עדיין מועסקים לא יכולים להשתתף בגלל בעיות של אתיות כלפי מעסיק) ויאפשר להם להמשיך לעבוד בהתנדבות כמידת יכולתם.

א.7.2 מיצוב צוות הוראה:

האיגוד שואף לאתר מרצים מומחים לכל אחד מתחומי המקצוע או מתוך שורותיו או ממקורות חוץ (מקצועות משיקים) ובמיוחד אלו המתמחים בתחומים החדשים של המקצוע: ניהול רשומות אלקטרוניות, ניהול תוכן, ידע ומידע).

א.3 חיזוק המעמד המקצועי של העובדים בארכיון וקביעת תנאי עבודה של מנהלי הרשומות והארכיונאים.

האיגוד שואף לכך שבכל ארגון ומוסד יעמוד ארכיונאי מקצועי, המוצב במקום הראוי לו במבנה הארגוני, אשר תנאי העבודה שלו שווים לקיים במקצועות משיקים ואחרים שכבר הצליחו לבסס את זהותם ולמצב את מקומם בארגון ובקהילה (למשל ספרנים או אלו שפעלו לקבלת תקן מעמד האישה). למידה מניסיונם והתאמה לתנאי המקצוע הייחודיים שלנו תאפשר הצלחה מהירה יותר, וחיסכון במשאבים להשגת היעדים. לאחר הגדרת הדרישות בהתאמה לקיים בשטח, יש לפעול לניהול משא ומתן עם המעסיקים ומקבלי החלטות מכל המגזרים כדי לממש את המטרות שלנו בנושא מעמד מקצועי. וכך לבסס את מעמד המקצועי ותנאי העבודה של הארכיונאי ומנהל הרשומות, כמו גם את ההכשרה והמיומנויות המקצועיות הנדרשות מהם בהתאם.

קידום המעמד המקצועי של הארכיונאים

שינוי בחוק הארכיונים: קביעת תקנים מחייבים להקמת ארכיונים ולהעסקת ארכיונאים מוסמכים במסגרת החוק לארכיונאים הפועלים בגופים ממשלתיים וציבוריים ובשלטון המקומי; קביעת פרופיל מקצועי (הגדרת תפקידים) רשמי, סטנדרט ומדרג מקצועי בארכיונאות, והכנת תאור תפקיד לקראת מכרז; מיצוב המקצוע "מנהל רשומות" שיעבוד בעתיד עם המנמ"רים ואנשי המחשוב או טכנולוגית המידע (משרדי ממשלה, מוסדות ציבוריים, ארגונים, רשויות מקומיות); הכללת הארכיונאות וניהול הרשומות ברשימת המקצועות בשירות הציבורי; מיצוב הארכיונאי ומנהל הרשומות כתפקיד רוחבי בארגון בחלק העליון במבנה הארגוני של המוסד ובאחריות המנכ"ל; קביעת דרוג מקצועי בהתאם לניסיון ולרמת ההכשרה המקצועית; קביעת מסלול קידום מקצועי;

הגדרת סולם שכר על פי קריטריונים בהתאמה ובמקביל למצב הקיים במשק בהסתמך על ידע מקצועי והיקף האחריות, מוכר ומוסכם על ידי המעסיקים ובעיקר על ידי ההסתדרות, נציבות שרות המדינה והרשויות המקומיות;

תקנון הארכיון וסביבת העבודה של הארכיונאי:

הגדרת תקן לארכיון: כ"א (פונקציות ותפקידים הקשורים בניהול רשומות וארכיון), ציוד, מחשוב, תקציב;

תקנון סביבת עבודה ראויה המגנה על העובדים והאוספים בארכיון - בשיתוף עם המוסד לבטיחות ולגהות, מכון התקנים ואיגוד המשמרים;

תקנון ותקצוב סביבת עבודה ממוחשבת ואינטרנטית מודרנית, המאפשרת ניהול והנגשת המידע;

הפקת מסמך כיצד להקים ארכיון;

הכנת מסמך של היבטים ביטוחיים הנוגעים לסיכונים בעבודה בארכיון;

בקורת ארכיונים: בדיקה ואכיפה

אחד הכלים לניהול טוב הינו הביקורת. כגוף הממונה על הביקורת בגופים בממשלה ובשלטון המקומי, האיגוד ידרוש מגנזך המדינה להעמיק את הביקורת שלו (ראה חזון האיגוד מנהלי הארכיונים ברשויות המקומיות – דרישות מהגנזך). אך כפי שנעשה בעולם הרחב, ישנן מדינות המקיימות ביקורת גם על גופים שאינם בפקוח. האיגוד יבחן את הבסיס המשפטי לקיומה כדי לגרום לגופים לנהל את רשומותיהם והחומר ההיסטורי (שיוגדר אוצרות מדינה ומורשת) כראוי, ואם יהיה בסיס חוקי לכך, יבנה מנגנון של שתפקידו לבקר את הארכיונים שאינם תחת פיקוח הגנזך על פי התקן שייקבע. לשם כך יש להגדיר בחוק מהו חומר ארכיוני השייך למדינה בהיותו אוצר בעל חשיבות לאומית.

הגדלת אפשרויות התעסוקה:

דרישה לבצע את הוראת נציבות שירות המדינה משנת 1970 לפיה יש למנות בכל משרד ממשלתי אחראי לרשומות;

שמירה על ארכיונים קיימים ופעילות נגד סגירתם;

איתור גופים, ארגונים, ודמויות ציבוריות או אחרות שאין להם עדיין ארכיון, לשכנע אותם להקים ארכיון ולעודד את בעליהם להיעזר בארכיונאים מקצועיים לסידורם או להעביר אותם לארכיונים ראויים;

חילופי דורות: האיגוד ידאג שלא ימחקו תקנים של ארכיונאים עם צאת ותיקים לגמלאות. שנה לפני פרישתו של ארכיונאי ותיק יקבע מחליפה/ראוי מתוך המקצוע שיעבוד בצמוד אליו במשך השנה, ילווה את העובדים החדשים ויעביר להם הידע. וכך יוכשר ויועצם הדור החדש של ארכיונאים;

הכנת רשימה של ארכיונאים שעברו התעדה;
פרסום באתר האיגוד ובביטאון האיגוד מאגר דורשי עבודה ומקומות עבודה המחפשים
ארכיונאים או ארכיונאים חברי איגוד המחפשים עבודה;
הגדלת מעגל המתנדבים בארכיון (איגום המידע בדבר ההסכם איתם, זכויות, וכד');;

גיוס קהל יעד צעיר למקצוע הארכיונאות

פעילות למיצוב מקצוע הארכיונאות כמקצוע דינמי, עכשווי, אחד ממקצועות המידע;
איתור קהלי יעד פוטנציאליים (סטודנטים לחינוך, היסטוריה, מדעי המחשב וכו'), לבנות עבורם
מערך הסברה ליתרונות המקצוע, לחשיבותו למען העתיד ולאתגר שבעבודה בארכיון, לידע אותם
בחידושי המקצוע בעולם הגדול, בחשיבותו ובאתגרים שבו;
שילוב תכנים ופעילות חדשנית בעבודה הארכיונאית המקצועית (התאמה לסביבת עבודה
ממוחשבת, טכנולוגיות חדשות);
חשיפת העניין הגלום בתיעוד ההיסטורי ובניהול הרשומות;
חשיפת ארכיונאים צעירים בעבודתם;
פרסום האפשרויות להכשרה מקצועית ולהשתלמויות וסולם ההכשרה וההתעדה;
לבנות מסלול אקרדיטציה וסרטיפיקציה (ראה בהמשך);

1.ב הגברת מודעות לארכיונים, לארכיונאות ולארכיונאים:

לא די בכך שהעוסקים בארכיונאות מכירים בחשיבות המקצוע לאצירת ידע ומידע לשימורו, להנגשת אוצרות התרבות והרוח של המדינה והקהילה ולחשיפת המשאבים ההיסטוריים המכוננים את הזיכרון והמורשת הקולקטיבית של החברה הרב תרבותית בישראל. כדי שארכיונאי יוכל לממש את המוטל עליו, יש לחזק את תדמיתו כאיש מקצוע מוכר וחשוב לחברה בעיני הממשל, מקבלי ההחלטות, התקשורת הכתובה והאלקטרונית, המעסיקים, ראשי הרשויות המקומיות, הגופים הציבוריים, המגזר השלישי, העסקי והציבור הרחב, ולחזק את המודעות לחשיבות הארכיונים כמוסדות המתעדים ומשמרים את המורשת של החברה בישראל במישור המקומי והלאומי, והשומרים על העדויות לפעילות העסקית והכלכלית של הארגונים והחברות. ההכרה בחשיבות של מקצוע הארכיונאות, הארכיונים והארכיונאים לארגון, לחברה, לשימור המורשת והתרבות, ולמחקר, תאפשר הקמת ארכיונים בכל מקום וארגון, עם המשאבים הנחוצים לביצוע משימותיו ומימוש ייעודו. הציבור יהיה מודע לארכיונים ולערכם, ויעזר במ. תגדל המודעות לערך הציבורי והקהילתי של הארכיונים כחלק ממערך מידע ומורשת רחב יותר (תיעוד בעל פה, גניאלוגיה, מוזיאונים וכד') ותגדל המודעות לחשיבות השמירה והשימור של החומר ארכיוני.

כדי להעצים את ההכרה בארכיון, בארכיונאי ובמקצוע הארכיונאות, עלינו להכין תוכנית המסתייעת בחברי האיגוד העובדים בארכיונים עצמם, בעמיתים, במומחים בפרסום וביחסי ציבור. יש לנצל את אמצעי התקשורת הרבים ואת הרשתות החברתיות כדי להגיע למגוון קהלי היעד. באמצעי התקשורת יש באפשרותנו להגיב על אירועים חדשותיים וחברתיים-תרבותיים, ולהפוך רלוונטיים. המדיה החברתית משמשת ככלי להעברת מידע וידע המיועד לשני קהלי היעד: הקהל המקצועי (חברי האיגוד) ולציבור הרחב. בהנחה שהרשת כאן כדי להישאר איתנו, מה שעלינו לעשות כדי לחזק את מעמדנו כקהילה זה לייצר ברשת רעש ונוכחות – "בזז" באמצעות פעילות, כתבות, מאמרים שוטפים, תצוגות, כדי שכולם יבינו מה זה ארכיונים, ארכיונאים ומקצוע הארכיונאות, ולהעלות מידע בפייסבוק, ביוטיוב, לפתוח בלוג, לפרסם תצלומים בפיקאסה ולכתוב ערכים בויקיפדיה.

להלן המסרים אותם אנו מעוניינים להעביר:

מה אני רוצה שקהלי היעד ידעו, שירגישו, שיעשו:

שידעו – אנחנו שונים מהתדמית שלנו, שיש לנו חומרים ייחודיים, רוצים לתת מידע ושירות, זמינים, מסוגלים, אמצעים טכנולוגיים לתקשורת, אנחנו יודעים לנהל מידע, נחוצה לנו טכנולוגיה כדי להתקדם, אנו מבצעים את עבודתנו בלהט ובתחושת שליחות, במסירות ובאחריות, ויש לנו ידע מקצועי ובלעדי.

שירגישו – שיש לנו סבלנות, רצון לעזור, ואנחנו מהווים כתובת נכונה
שיעשו – יבואו יותר, ישתמשו, יפיצו, ידברו, יפרסמו, יבקרו, יעבירו את החומר בצורה מסודרת, יתייחסו ברצינות לחומר שלהם, יפעלו לפי נוהל

מה רוצים שידעו על הארכיון:

- הארכיון שומר את כלל הראיות והעדויות לזכויותיו של הארגון והפרט ואינו עוסק בפרשנות
- הארכיון מקבל ושומר על אוספים ציבוריים ופרטיים: הארכיון מעודד את הציבור והארגונים להפקיד את החומר הארכיוני שברשותם בארכיון: חומר אישי ופרטי המצוי בידיהם, המוכיח את חלקם בזיכרון המשותף, וזאת באמצעות פנייה באמצעי התקשורת המקומית, שכנוע, איתור מפקידים פוטנציאלים, תיעוד בע"פ,
- הארכיון מנגיש אוצרות הרוח, ערכי התרבות, וההיסטוריה השמורים בו לטובת החברה והאזרחים, כחלק מהזיכרון המשותף של החברה בישראל
- הארכיון אוצר מידע אישי בארכיון, מנפק אישורים מוסמכים לכלל אזרחי ישראל על פי החוק, ומאפשר מחקר גניאלוגי (לתולדות המשפחה)
- הארכיון הינו מוסד הפועל לקירוב הציבור למורשת הלאומית והמקומית
- הארכיון הינו מוסד המעורב בחיי הקהילה ברמה המקומית והלאומית כאחד.
- הארכיון הינו גוף רלוונטי, מבוקש, מוערך, נגיש, מקור מידע מרתק, חשוב, ונותן שירות מעולה

מה רוצים שידעו על ארכיונאי

- ארכיונאי פועל בערכים של יושרה פנימית ומקצועית, אמינות, שיווין, הגינות, אתיקה, אחריות, אהבת המקצוע, מקצועיות, שאיפה למצוינות, שיתופיות, בהגינות, סקרנות, פתיחות, כבוד ליוצר החומר, לצרכי המשתמש, כבוד למקצוע ולשימור המורשת

- הארכיונאי, בהכירו את החוק, הינו הגורם היחיד המוסמך לאסוף, לשמור ולנהל את התייעוד, המידע וחומרי המורשת הכתובה (היסטורית ותרבותית מדינית חברתית כלכלית ביטחונית ואישית) ולספק מידע למטרות מינהל, מחקר, ולמטרות פרטיות של הציבור הרחב.
- ארכיונאי פועל לשימור וטיפול מורשת עם וזיכרון משותף על פי החוק למען ההיסטוריה והדורות הבאים. זאת הוא עושה כדי להרחיב את ההיכרות של אדם עם שורשיו, עם מקום מגוריו ובחיבור העם לארצו, למען העתיד והדורות הבאים, למען לא תישכח ההיסטוריה של האדם והחברה האנושית, כדי לשפר את העתיד על בסיס לקחי וניסיון העבר, ולמטרות הנצחה, מחקר, והבנת ההיסטוריה.
- ארכיונאי אוצר, שומר ומתעד במקצועיות חומר ארכיוני המהווה את כלל העדויות אודות החברה בישראל, בעל ערך היסטורי מחקרי, מנהלי ומשפטי, על-מנת להעמידו לשימוש של הגוף היוצר והציבור-הרחב במהירות, במדויק ובשלמות, לצורכי לימוד, עיון ומחקר תוך שמירה על אמינות החומר, העמדתו לרשות הציבור, מתן שירות בשקיפות, מתוך שוויון וללא משוא פנים למען פיתוח המחקר בכל תחומי החיים, ולמען קיום דיון פתוח בכל נושא שהוא לאור העדויות האצורות בארכיון.
- מגן על שלמות החומר מבחינה פיסית ואינטלקטואלית
- הארכיונאי מחויב לשמירה על החומר ולהגנתו, לפעול על פי החוק, הקוד האתי, ובמקצועיות על פי סטנדרטים מקצועיים, תוך נאמנות לחומר, למפקידי החומר ושמירה על סודיות, צנעת הפרט ועוד חוקים בתחום ניהול המידע.
- הארכיונאי מחויב להתחדשות מקצועית.

מה רוצים שידעו על תרומתו של הארכיונאי לארגון:

- בהיותו האספן, השומר והמשמר של החומרים המשקפים את פעילות הארגון ומורשתו, הארכיונאי בארגון עומד בליבת העשייה לשימור המורשת ולניהול המידע הארגוני בעל ערך מינהלי משפטי ומחקרי, ומשפיע על גאות הארגון בהציפו את הזיכרון ההיסטורי שלו
- מביא את נושא הארכיון למודעות העובדים בארגון ומדריך מקצועית את הארגון ועובדיו בנושא ניהול רשומות והטיפול בחומר התייעודי, ובכך משפיע על רמת הביצוע של המערכת בתוכה הוא עובד
- מחויב לשתף פעולה עם המחלקות בארגון בנושא ניהול המידע

הסברת יתרונותיו של הארכיונאי לארגון תיעשה באמצעות הרצאות לעובדים חדשים, למנהלי סניפים, מנהלי אזורים, וכן עצות למנכ"לים בעת הצורך, באמצעות סיוע לבעלי תפקידים בתחומים שונים, באמצעות עידוד אנשי הארגון ומקבלי החלטות להיעזר בכל הפונקציות הקיימות בארכיון ובכל המידע האצור בו כגון מסמכים בעלי ערך משפטי ומינהלי, נכסים, קרקעות, צילומי אוויר ועוד, ובאמצעות הגדלת מעורבותו של הארכיונאי בניהול הרשומות

בארגון. כדי שהארכיונאי יוכל לבצע את הנ"ל, האיגוד יכין ערכה דידקטית להכשרת עובדים בניהול רשומות. ויפרסם הצלחות בנושאים אלו. כמו כן, הארכיונאי יהיה שותף בועדות שונות בארגון: כל מחלקה שנוגעת במידע, פיתוח מערכות ממוחשבות, ועדות היגוי, ועדות בדיקה הקשורות למידע בארגון, והועדה לשימור אתרים.

מה רוצים שידעו על מקצוע הארכיונאות:

מקצוע הארכיונאות מוכר כמקצוע אקדמי, מבוקש ואטרקטיבי, מוביל ונחשק, בעל חשיבות עליונה בתחום המינהל והמורשת.

2.2 מיצוב הארכיון כסוכן תרבות בקהילה המקיים פעילות לימודית חברתית ותרבותית

במישור הקהילתי תיתרם הגברת המודעות לארכיון והארכיונאים מהשינוי בתפקידו המסורתי של הארכיון כסוכן זיכרון של הקהילה (פסיבי) והפיכתו לסוכן תרבות בקהילה (אקטיבי) תוך מעורבות במתרחש, הפגנת יכולת לספק את צרכי הציבור ויזום מענים רלבנטיים לצרכים המשתנים של הקהילה.

העמדת משאבי הארכיון לשירות הקהילה וגופיה השונים, חשיפתם באמצעות השימוש בטכנולוגיות מתקדמות, כלי מדיה חברתית ויחסי ציבור זמינים, עשויים להפוך את הארכיון לברירת המחדל של פעילי הציבור, החינוך והתרבות בקהילה. האיגוד ירכז את הפעילות, יעודד את חבריו לפעול בתוך הקהילה להפצת המידע, ויסייע בהקמת תשתיות לפעילויות אלו במישור המקומי והארצי.

הפצת המידע:

הארכיון פועל להפצת המידע, הידע, ומורשת העבר האצורים בין כתליו, ואשר הינם בעלי ערך חינוכי, מחקר, ציבורי, משפטי, אדמיניסטרטיבי, עסקי לציבור הרחב: החברה הישראלית על כל גווניה, ציבור החוקרים, העיתונאים, תלמידים, מחפשי שורשים וכל המתעניין (בכפוף לחוק). המידע יהיה נגיש למחפשי המידע ולצרכני המידע בחדר העיון, ברשת אינטרנטית של ארכיוני ישראל, ברשתות חברתיות, באתרי הארכיונים, בתקשורת הכתובה והמשודרת. האיגוד יעודד את חבריו להעלות לויקיפדיה ערכים אודות אנשים ואירועים הקשורים למידע אותו הוא אוצר. האיגוד יהיה שותף להקמת תשתית כלל ארצית שתאפשר את הנגישות למידע האצור בארכיונים ואת הפצתו כדי לתת מענה לציבור הרחב ולמערכת החינוך. ברשת הארכיונים הארצית יהיה ייצוג לכל הארכיונים, ובה יפורסם המידע על הארכיון, על דרכי התקשורת עם כל אחד מהארכיונים בארץ, המידע על האוספים הטמונים בהם עצמו, והמידע עצמו. כל העמדת החומר לרשות הציבור ובמיוחד העמת המידע בעיון ברשת משותפת דורשת בניית תשתית מוצקה ואחידה של סידור, תיאור ובעיקר אחזור מידע באמצעים אלקטרוניים כולל תזאורוס ואתרי אינטרנט מתאימים. לשם כך האיגוד יעודד את חבריו לנהל את המידע לפי ארבעת הכללים של הארגון הארכיוני הבינלאומי - ICA ואף יכשיר אותם לכך.

פעילות לימודית חברתית ותרבותית:

האיגוד יעודד ארכיונים לקחת חלק בתכנון וביצוע אירועים לאומיים וציבוריים הקשורים לזיכרון הקולקטיבי באמצעות שיתופי פעולה עם הגופים המשיקים לו. כמו כן, יעודד את הארכיונים לשתף פעולה ביניהם ולהשתתף בימים שנקבעו על ידי הקהילה הבינלאומית כגון יום הארכיון הבינלאומי, יום המורשת האודיוויזואלית הבינלאומי וכד'. האיגוד יהיה שותף בייזום אירועים אלו ותכנונם.

הארכיון ישמש כמקום ראוי לקיום כנסים, ימי עיון והרצאות לגופים שהחומר אודותם מצוי בארכיון ולציבור הרחב. מתוך כוונה להעביר את המידע עצמו, את החוויה של החיפוש והגילוי, החוויה של המורשת, וכן במטרה להגדיל את מספר המבקרים בארכיונים והמשתמשים במידע האצור בו ובשירותים שהוא נותן, הארכיון ישתלב בפעילות חברתית ותרבותית של הקהילה וייזום פעילות בעצמו.

הארכיון יעודד פעילות חינוכית ומחקרית תוך שימוש בחומר שבארכיון: יכין תוכניות לימוד בשיתוף עם אנשי חינוך, העצמת מתן השירות לחוקרים, הנחיה של תלמידים בכתיבת עבודות, שירות למורים, לסטודנטים ולקהל הרחב. קבלת קבוצות של תלמידים וסטודנטים לחוויה בארכיון.

האיגוד יפעל להקמת מערך מובנה של ביקורי סטודנטים בארכיון כחלק מלימודיהם בקורסים כגון שיטות מחקר, תולדות ארץ ישראל או תחומי ההיסטוריה התרבות והחברה. לשם כך האיגוד יכין ערכה דידיקטית למפגשים שכאלו.

הארכיון יסייע באיתור מידע מתוך המקורות הארכיונים לקראת אירועים שונים, ציבוריים ופרטיים, כנסי מחזורים, ציון תאריכים חשובים, חגי יובל, ערבי תרבות, מסיבות, חגים ואירועים בקהילה, ערבי נוסטלגיה, ערבי אתר סיפור ושיר ובכך פועל להנחלת המורשת הלאומית, המקומית, ושל אישים וחברי הקהילה שנפטרו.

הארכיון יזום פעילויות להידברות בין אנשים, חברות ותרבויות, ומחבר בין קבוצות שוליים וחזקות.

בארכיונים מוקמות תערוכות קבועות, מתחלפות ווירטואליות, והוא משמש מוקד לסיורים או מקור מידע לתכנון סיורים. הארכיונאים מייעצים ומדריכים: מקימים ימי עיון, הדרכות והרצאות לציבור הרחב בנושאים מקצועיים: נגישות למידע, סידור חומר ארכיוני אישי, הפקדת חומר בארכיון, ההיבטים החוקיים הקשורים בארכיון, בחשיפת חומר ארכיוני ובשמירה על צנעת הפרט ובשימור חומרי תיעוד

ארכיונים פועלים לחיזוק הקשר עם הציבור ומפיצים את המידע האצור בין כתליהם באמצעות קטלוגים, פרסומים מקצועיים ובתקשורת ובאמצעות כלי הרשת החברתית.

הארכיונאים משמשים גם כיועצים בתחומים מקצועיים (נגישות למידע, סידור חומר ארכיוני אישי, הפקדת חומר בארכיון, ההיבטים החוקיים הקשורים בארכיון, בחשיפת חומר ארכיוני ובשמירה על צנעת הפרט ובשימור חומרי תיעוד), אך גם בנושאים כגון מחקר גניאלוגי (בשיתוף העמותה לגניאלוגיה).

**האיגוד ישתף פעולה עם גופי חינוך, מורשת ותרבות למיצוב הארכיון כסוכן תרבות בקהילה
המקיים פעילות לימודית חברתית ותרבותית:**

“שיתוף פעולה עם המתנ”סים לביסוס פעילות חברתית ותרבותית
שיתוף פעולה עם מינהל התרבות לקיום אירועי יובל ואירועי תרבות.
שיתוף פעולה עם הסוכנות היהודית, מרכז ההסברה, מרכזי-יום לותיקים, משרד הקליטה, משרד
הפנים, צה”ל ועוד במטרה להרחיב את קהלי היעד והגברת מודעותם לתוכני האוספים שבארכיון.
שיתוף פעולה עם מערכת החינוך על-מנת לגבש תוכנית פעולה מתאימה ומוסכמת, לרבות תכניות
העשרה לתלמידים”. (מתוך דו”ח הוועדה לשירות בארכיון 2005)
שיתוף פעולה עם אוניברסיטאות להגברת ביקורי הסטודנטים בארכיונים וכך גם את השימוש
בחומרים לצרכי מחקר
שיתופי פעולה עם ארגונים ומוסדות ותרבות כדי להגביר את השימוש בחומר הארכיוני לאירועים
ולימי עיון, ולהדברות בין קבוצות
שיתוף פעולה בין ארכיונים למוזיאונים ושאר גופי מורשת לשימוש בחומרי תיעוד בתצוגות
שיתופי פעולה עם ארגוני מורשת להקמת מאגר מידע משותף ברשת
שיתוף פעולה בין ארכיונאים לבין עצמם להעצמת התוכניות להפצת המידע,
שיתוף פעולה עם האגודה לחקר שורשי המשפחה (האגודה הגניאלוגית) להצפת מידע גניאלוגי
מתוך הארכיון ולעידוד מחפשי המידע להגיע לארכיון

לסיכום,

מה צריכה הנהלת האיגוד כמובילת שינוי לעשות כדי לממש את החזון?

על האיגוד לנצל הזדמנויות: את היותו אחד הענפים מהתחום המתפתח והצומח של ניהול המידע והידע, והשימוש המתרחב בטכנולוגיות להפצת המידע האצור בארכיון ובנוסף להשתלב בתוכניות רחבות העוסקות במורשת שצומחות והאיגוד ייקח חלק בהן (תוכנית תמ"ר של משרד ראש הממשלה).

ללמוד את נושאי השינויים כפי שעלו בפעילות במשך השנתיים ולהתקדם בביצוע, לכתוב תוכנית עבודה שנתית ורב שנתית המבוקרת על פי סרגל זמנים, ואיכות ביצוע, להקים מערך לריכוז ותאום הפעילות, האיגוד יפעל להקמת ארכיון ראוי ומקצועי בכל ישוב בארץ ובכל אירגון בעל ערך היסטורי חברתי ותרבותי, ויפעל לאיתור גורמים לשיתוף פעולה ומשאבים להשגת היעדים ולמימוש החזון.

ללא ספק יש לפעול לשיפור חוק הארכיונים שיחייב הקמת ארכיונים אשר ישמרו את חומרי התיעוד לצמיתות וינגישו את המידע לציבור. וחוקים משיקים בכנסת ולהשתלב בפעילות תחקיקתית של איגודים משיקים וגופים (צו העיריות, חוק המורשת האודיוויזואלית, חוק הספרייה הלאומית ועוד),

בתחום האנושי, ימצב את העוסקים בתחום כמומחים בלעדיים בתחומם, יעמיק את תוכנית ההכשרה המקצועית וההשתלמויות, ויחזק את הקשר בין חברי האיגוד. עליו לפעול לפיתוח עתודה צעירה, להגדלת מספר החברים במגוון מקצועות כגון מנהלי רשומות, עובדי מגנזות, ועידוד שיתופי פעולה ביניהם, ועליו להרחיב את מעגל הפעילים.

כמו כן עליו לפעול עם גופים משיקים כדי למנף את מטרותיהם המשותפות, ולהשגת משאבים. לפעול באמצעות שיווק יעיל, יחסי ציבור, פרסום בכל אמצעי התקשורת לשינוי התפיסה ברמה הארצית לחשיבותו של הארכיון ולעבודתו של הארכיונאי, להגדיר מהי הסביבה המשתנה עליה עלינו להגיב, מי השותפים שיעזרו לנו בתהליך, לפתוח במאבק להכרה ציבורית, ממשלתית וארגונית במקצוע הארכיונאות ולקביעת דירוגו המקצועי ולהקים לובי של אנשי ממשל, חברי כנסת, אנשי תקשורת וידוענים, לפעול בקרב צעירים לשיווק המקצוע, ולפעול לעדכון והרחבה של מערך הכשרה והדרכה הקיים, ובעיקר להוציא את הארכיון מהארון ולהגביר את ניראותו בציבור.

כדי לממש את חזונו, האיגוד יעסיק אנשים בשכר במספר תפקידים על פי קריטריון של עלות מול תועלת: מנהל תפעולי (מינהלן ומתאם), איש יחסי ציבור ופרסום, מנהל אתר וקשר עם לקוחות.

כדי שהתוכנית תתממש, עליו לגזור מהפרוגרמה תוכנית עבודה מתוקצבת ומגובה בלוח זמנים ובקרה מתמשכת של התהליך. עליו לאתר תקציבים למימוש החלומות, וכח להעביר אותם לפסים מעשיים.

מה צריך חבר איגוד לעשות כדי שהחזון ימומש?

מעורבות בפעילויות ובקידום השינוי:

- להיות חבר באיגוד המשלם את דמי החבר, שותף, פעיל ומעורב באיגוד מקצועי המקדם נושאים מקצועיים העולים במהלך פעילותם של חבריו גם במקום מגוריו וגם במימד הרחב יותר, ושותף במהפכה
- לשלב כוחות, לתרום ולסייע לארכיונאים אחרים תוך שיתוף פעולה
- לפעול ולממש את מטרות התוכנית בהתאם לאתיקה המקצועית בכל מה שתלוי בהם
- להעלות בעיות ודילמות שהאיגוד יכול לפתור
- להשתתף בפעילות

בתחום הרמה המקצועית:

- מחויב לשיפור הידע מקצועי ורכישת כלים מקצועיים באמצעות השתתפות בכנסים מקצועיים בהשתלמויות בפעילות ובקורסים, וקריאת מאמרים ופרסומים מקצועיים כדי להיות יותר אפקטיבי
- הגברת בקיאותו בטכנולוגיות המודרניות, חיבור לאינטרנט, התקשרות עם קהלי יעד ואנשי מקצוע באמצעות אינטרנט ודוא"ל

בתחום הקהילתי:

- להיות חלק מהמפעל הערכי החינוכי והתרבותי של איסוף התיעוד: תיעוד בע"פ של ותיקים, תיעוד יזום של אירועים ספציפיים לאומיים, קהילתיים, משפחתיים, אישיים, תיעוד הקהילה בשגרת יומה, זיהוי תמונות, יצירת פרסומים ומצגות מתוך החומר הארכיוני
- מחויב לחיזוק הקשר עם האוכלוסייה ולגרום לה לנצל את החומר הארכיונאי
- הפצת המידע האצור בחומר הארכיוני בכל אמצעי שהוא
- להיות יצירתי ויוזם, לראות אתגר בטיפול וסידור של ארכיון בלתי מסודר.

ארכיונאי פועל בתוך האירגון:

- תיעוד המורשת והפעילות המנהלית של הארגונים, המוסדות וגופים והמדינה בתחומי עשייתם
- ניהול (איסוף, ארגון, סידור, רישום ושימור) רשומות וחומר ארכיוני בצורה המדויקת ואמינה על פי סטנדרטים והנגשתם לקהל
- ייעוץ לארגון ועובדיו בכל תחום של ניהול רשומות וארכיונאות

מה צריך הציבור לעשות כדי שהחזון ימומש ?

- להקשיב לשינוי
- להפקיד בארכיון חומרים רלוונטיים מוסדיים, תנועתיים ואישיים, חומר שנוצר או נאסף במהלך המחקר,
- חומרים אישיים בעקבות אירועי יובל או הנצחה, חומרים ארכיוני בעיקר לאחר פינוי חפציהם של נפטרים
- להשתמש במידע הציבור בארכיון